

УДК 1:355.1

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2023.50.12>

ВІЙСЬКОВА ПРИСЯГА ТА ВІЙСЬКОВИЙ ОBOB'ЯЗОК: МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ЕСТЕТИЧНІ ВИМІРИ В КОНТЕКСТІ ВИКЛИКІВ СУЧАСНОСТІ

Ірина Севрук, Юлія Соколовська, Наталія Чупрінова

*Національна академія Національної гвардії України,
гуманітарний факультет, кафедра соціально-гуманітарних дисциплін
майдан захисників України, 3, 61000, м. Харків, Україна*

Метою дослідження є аналіз морально-етичних та естетичних вимірів Військової присяги та військового обов'язку крізь оптику екзистенціалізму, визначення персонально-значущих вимірів аксіологічного змісту Військової присяги та військового обов'язку в контексті викликів сучасності.

Методологічною основою дослідження є міждисциплінарний, конкретно-історичний та системний підходи. Застосовано оптику екзистенціалізму, що дозволяє здолати обмеженість радянської науково-теоретичної традиції у розгляді Військової присяги та військового обов'язку через введення виміру персонального проживання, персонального досвіду, свободи вибору та відповідальності за зроблений вибір. При проведенні дослідження автори використовували методи філософської рефлексії, аналізу, синтезу, аналізу документів, спостереження. Контекстом даного дослідження є реалії ведення бойових дій на теренах України, зокрема широкомасштабних з 2022 року.

Своєрідність отриманих результатів: 1. Виявлено персонально-значущі сенси Військової присяги та військового обов'язку в контексті викликів сучасності. 2. Проаналізовано морально-етичні та естетичні виміри Військової присяги та військового обов'язку, єдність яких породжує синергійний ефект; надано аналіз основних складових ритуалу Військової присяги у єдності морально-етичного та естетичного. 3. Виявлено глибинний морально-етичний зв'язок Військової присяги та військового обов'язку; доведено гранично важливість прийняття Військової присяги як акту свідомого вільного вибору людини. 4. Визначено ієрархію базових морально-етичних цінностей військової служби, зафіксованих Військовою присягою, та проаналізовано персонально значущий зміст/сене цих цінностей. 5. Обґрунтовано необхідність приведення персональної системи цінностей військовика у відповідність до базових цінностей військової служби.

Головною перспективою дослідження вбачаємо пошук оптимальних шляхів соціалізації до військової служби через усвідомлення претендентами на військову службу морально-етичного сенсу Військової присяги та військового обов'язку, що є гранично важливим з урахуванням викликів національної безпеки України.

Ключові слова: Військова присяга, військовий обов'язок, базові цінності військової служби, морально-етичні виміри Військової присяги та військового обов'язку, естетичні виміри Військової присяги.

Актуальність. Безпеківі структури особливі. Їхня діяльність спрямована на забезпечення найціннішого суспільного блага – безпеки. Дійсна цінність можливості безпечно жити, працювати, народжувати дітей усвідомлюється людиною й суспільством, зазвичай, коли такі можливості втрачаються, коли їх знищує війна. І тоді зрозумілим стає навіть суспільству витратити кошти на утримання силових структур.

Сенсом існування сектору безпеки та оборони є Служіння суспільству та державі. І кожен з тих, хто дає обітницю на вірність й служіння народові України, хто приймає Військову присягу, має усвідомлювати дійсний сене військового обов'язку як Служіння, свідомо обираючи шлях захисту суспільства й держави.

Військова присяга, розкриваючи змістовність військового обов'язку, одночасно визначає усі базові цінності військової служби. Військова присяга постає як ритуал, урочистість якого виводить ці цінності у площину «піднесеного» та «героїчного». Відбуваються суттєві трансформації духовного світу людини, яка проживає у всій повноті ритуалу Військової присяги, перетворюючи пересічного громадянина на Захисника Батьківщини.

З прийняттям обітниці Служіння Батьківщині людина свідомо приєднується до специфічної професійної групи «військові», свідомо обирає цінності військового етосу.

Аналіз досліджень і публікацій. Національна традиція теоретичного розгляду Військової присяги та військового обов'язку, незважаючи на деклароване відмежування від ідеологічності теоретичних розробок радянської доби, здебільшого залишалась у межах тоталітарної оптики, обмежуючись стандартними положеннями у навчальних посібниках/підручниках з військового навчання та виховання про значення військової традиції та військового ритуалу. Аксиологічні виміри військової служби розглядалися, залишаючись у межах традиційного підходу (Г. Фінін, В. Курись, О. Глузман, В. Бліхар, Ю. Дем'янюк, О. Поліщук, Ю. Потуй).

Така оптика обумовила те, що до питань Військової присяги та військового обов'язку, теоретична думка доби Незалежності зверталась не часто, залишаючи їх у формальному полі Статутів та статутних вимог. Те, що прищеплювалось українським військовикам до останнього часу (до розгортання бойових дій на теренах нашої країни), перебувало у площині виховної роботи, яка обмежуючись вивченням статутних норм/вимог, у морально-етичні контексти та цінності особливо не занурювалась. Військова присяга поставала як певний алгоритм дій, певний текст, який треба проголосити. Цінності військово-професійної діяльності проголошувались, зазубрювались, але зміст цих цінностей найчастіше не усвідомлювався, залишався «закритим».

Бойові дії, що розгорнулись на теренах нашої країни з 2014 року, особливо, широкомасштабні з 2022 року, стали каталізатором того явища, що можна позначити як неформальний погляд на «звичайні» речі, пошук істинних сенсів та змісту і того, що відбувається, і того, що проголошується. Виникла нагальна потреба усвідомлення дійсного сенсу моральних зобов'язань, що бере на себе людина, даючи обітницю Служіння, дійсного сенсу «честі», «мужності», «відданості» тощо.

Теоретична думка України відреагувала на ці виклики появою низки публікацій, що спираються на новітні методологічні підходи у розгляді аксіологічних вимірів військової служби (Л. Кринець, І. Севрук, Ю. Соколовська, Н. Чупрінова, С. Бурий; М. Руденко, Л. Петрова), зокрема, філософсько-правових основ «ціннісного вишколу військовослужбовця в умовах загрози національній безпеці України» (В. Курись).

Отже, у науково-теоретичному просторі України вже розгортається сучасний науково-теоретичний дискурс, присвячений розглядові аксіологічних вимірів військової служби. Водночас, морально-етичні та естетичні виміри військової служби, зокрема, Військової присяги та військового обов'язку, й досі залишалися поза уваги.

Тому, **метою** даного дослідження є аналіз морально-етичних та естетичних вимірів Військової присяги та військового обов'язку крізь оптику екзистенціалізму, що дозволяє здолати ідеологічні кліше радянської доби; визначення персонально-значущих вимірів аксіологічного змісту Військової присяги та військового обов'язку в контексті викликів сучасності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Присягаючи на вірність народові України, людина приймає на себе військовий обов'язок.

Принципово важливо, щоб цей крок був результатом свідомого морального вибору людини. Свідоме, вільне прийняття на себе зобов'язань щодо служіння Українському народові стає єдино можливим підґрунтям сумлінного, самовідданого виконання військового обов'язку. І тоді не напружує необхідність підпорядковуватися, підкорятися не своїй, а чужій волі (виконувати накази та розпорядження командирів), долається страх перед труднощами, ризиками й загрозами, які є неодмінними супутниками військової служби.

Свідоме прийняття на себе обітниць Служіння розкриває сенс усіх вимог військової служби як необхідної умови забезпечення безпеки рідної землі, народу України.

Військова присяга – не просто складання угоди, або підписання договору/контракту. Військова присяга – це ключова подія, що принципово змінює подальше життя людини, яка бере на себе зобов'язання захищати Батьківщину. Усвідомлення цього факту тягне за собою ще й значні моральні зобов'язання.

Виявлення внутрішнього морального змісту того, що відбувається, розкриває уристість Військової присяги, кожна з складових якої має свій особливий моральний сенс.

Бойовий прапор військової частини, біля якого людина дає обітницю вірного служіння, – свідок героїчних подій та героїчних вчинків, бойової слави частини, символ її честі й гідності. Прапор уособлює ідею єдності воїнів, їх готовності виконувати накази.

Бойовий прапор – це Святиня. На відміну від моральних цінностей, навіть вищих, святині «постають як символи або своєрідні точки концентрації цілком реального, хоча й надприродного буття, що ієрархічно перевищує людську особистість» [1, с.115]. Святиня завжди вища й більша ніж окрема людина або група людей. Святиня як вища надособова інстанція підкоряє собі людину/певну соціальну групу, реально впливає на людей, залучаючи їх до свого буття. Святиню зберігають, передаючи нащадкам, захищають у часи лихоліть. За святиню віддають життя. Бойовий прапор свідок того, як військові у всі часи віддавали своє життя за його збереження, вбачаючи у цьому збереження честі усієї військової частини.

Військова присяга складається перед строем – військовослужбовцями, командирами. Людина, що складає Військову присягу, починає усвідомлювати себе частиною цілого, певної професійної групи, яку об'єднують спільні інтереси, спільний спосіб життя, спільні цінності (військовий етос), й головне, – спільна мета діяльності. Така приналежність накладає на людину чисельні зобов'язання: підпорядкування, субординації, дисципліни. Але й товаришкості, здатності до командної роботи, відповідальності. Проголошення обітниць особисто перед спільнотою, частиною якої людина стає з моменту закріплення обітниць власним підписом, накладає особливу відповідальність на людину: соромно бути негідним цієї професійної групи, неможливо не виправдати очікувань товаришів по зброї.

Зброя. Це особлива відповідальність й невід'ємний атрибут та символ військової справи. Військових, як специфічну професійну групу, ідентифікують саме за наявністю зброї [2]. Моральний зміст публічного проголошення обітниць захищати – народ України, її суверенітет, територіальну цілісність та недоторканість, – зобов'язує усвідомити сенс зброї як інструменту захисту, встановлення законності й миру. Унеможлиблює використання зброї як інструменту насильства із корисними або злочинними намірами. Усвідомлення цього факту відмежовує діяльність військових підрозділів від діяльності терористичних угруповань та незаконних збройних формувань.

Військова присяга накладає на військовослужбовця усю повноту відповідальності (персональної та соціальної) [3, с. 65] за виконання ним військового обов'язку.

Виконання військового обов'язку – це Військова присяга в дії.

Усвідомлення морального змісту військового обов'язку потребує певних коментарів.

Поняття «військовий обов'язок» – з, одного боку, є похідним від поняття «обов'язок», яке є одним з провідних у царині моралі; а з іншого, наявна суттєва відмінність понять «обов'язок» (у його моральному сенсі як «моральний обов'язок») та «військовий обов'язок» (як «професійний обов'язок»).

Що поєднує ці поняття?

Поняття «обов'язок» належить до так званих «об'єктивних» понять/категорій моральної свідомості, у яких домінуючим є об'єктивний аспект. Відповідно, у понятті «військовий обов'язок» так саме об'єктивний аспект домінує.

Моральна свідомість – взагалі, це царина поєднання об'єктивного та суб'єктивного. Об'єктивне, – тому що завжди поняття моральної свідомості (та відповідно, категорії етики) відбивають реальні суспільного життя, що фіксується у тих чи інших приписах, нормах та цінностях моралі. Суб'єктивне, – тому що мораль завжди реалізується у вчинках суб'єктів моральної діяльності (окремих людей або груп людей), передбачає моральний вибір, що залежить від суб'єктивних факторів (людської волі, мотивів тощо).

Об'єктивний аспект поняття «обов'язок» обумовлено наявністю певної об'єктивної реальності (еталонних/ідеальних уявлень про обов'язок), якої необхідно досягти через сумлінне виконання обов'язку. І, безумовно, коли йдеться про військовий обов'язок, так саме передбачаються еталонні уявлення про належне (бездоганне) його виконання.

Ці уявлення у найбільш загальному вигляді сформульовані у Військовій присязі. Коли людина урочисто дає обітницю бути завжди вірним і відданим Українському народові, завжди «обороняти Україну, захищати її суверенітет, територіальну цілісність і недоторканність, сумлінно і чесно виконувати військовий обов'язок, накази командирів, неухильно додержуватися Конституції України та законів України...» [4], фактично проголошується коло зобов'язань, які утворюють у найбільш широкому розумінні зміст військового обов'язку.

Водночас, коли йдеться про виконання військового обов'язку у конкретній структурі, у конкретній частині, на конкретній посаді, завжди наявні чіткі інструкції, приписи (функціональні обов'язки), які конкретизують зміст військового обов'язку. «На військовослужбовців покладаються обов'язки, що визначаються статутами» [4, с. 9].

І в цьому принципова відмінність «військового обов'язку» від «морального обов'язку».

Філософський енциклопедичний словник надає таке визначення:

«Обов'язок – це внутрішня настанова людини чинити у відповідності до певних моральних норм і цінностей, що існують у суспільстві» [5, с. 442]

Моральний обов'язок завжди є результатом вільного вибору людини. Він передбачає свободу волі. Водночас, і певного самопримусу та відповідних вольових зусиль. Це така позитивна ціннісна орієнтація, що реалізується як добровільне прийняття людиною на себе певних зобов'язань, виконання яких людина визнає як необхідне. Нав'язати моральний обов'язок ззовні неможливо.

Нагадаємо, що дія, яка коїться під впливом зовнішнього тиску/примусу, або в результаті насильства, етичного сенсу не має.

Що стосується військового обов'язку. Зовнішнє по відношенню до волі людини, примусове та обов'язкове до виконання тут є домінуючим. Приміром, Закон «Про військовий обов'язок та військову службу» (1992 р.), ретельно прописує усі складові, що регламентують кожен крок громадянина, починаючи із підготовки до військової служби:

«Військовий обов'язок включає: підготовку громадян до військової служби; приписку до призовних дільниць; прийняття в добровільному порядку (за контрактом) та

призов на військову службу; проходження військової служби; виконання військового обов'язку в запасі; проходження служби у військовому резерві; дотримання правил військового обліку» [6].

Військовик не має вибору стосовно військового обов'язку (у широкому сенсі «Військова присяга», у вузькому «посадові обов'язки») – його виконання чи невиконання.

Моральний вибір військового здійснюється один раз на життя – прийняття Військової присяги. Точка. Присяга на вірність Батьківщині дається один раз на життя.

Тому свідоме прийняття Військової присяги як свідомий моральний вибір людини стає запорукою можливості поєднання свободної волі людини та зовнішнього примусу, що принципово розмежує «службу» як формальне виконання військового обов'язку та «Служіння» як готовності до самопожертви. Військовий обов'язок може перетворитися на справу усього життя, що має вищий моральний зміст, – якщо прийняття Військової присяги є результатом вільного морального вибору людини. А може й розгортатися у площині примусової важкої праці, – якщо вільний вибір відсутній.

Тому, на сьогодні весь цивілізований світ визнає переваги військової служби за контрактом. Правовий вимір проблеми – у забезпеченні вищої цінності демократичного суспільства – права людини на вільний вибір. У моральній площині – це можливість свідомого морального вибору, як реалізація домінуючих цінностей особистості та самореалізація, життєтворчість.

Принципово важливим в такому разі є питання цінностей та ціннісних орієнтацій особистості. За межами силових структур, не знаходячись під вимогами Військової присяги, людина може мати будь-яку персональну систему цінностей. Бажано, щоб така система цінностей відповідала у суттєвих моментах вимогам загальнолюдської моралі, і цього достатньо. Людина вільна вибудовувати цю персональну систему цінностей у будь-яку ієрархію, у межах якої можуть поставати як домінуючі й гроші, й родина, або професійне зростання, – будь що. Це особиста справа, яка нікого не стосується.

Але. Якщо людина потрапляє на військову службу, чи може персональна система цінностей не відповідати (не співпадати) із базовими цінностями військової служби? Якщо так відбуватиметься, чи зможе людина інтегруватись у військовий колектив? Чи можна такій людині довіряти зброю? Чи буде спроможною людина в такому разі здолати страх та не покинути поле бою?

Відповіді на ці питання є очевидними. Тому найважливішим завданням соціалізації до військової служби є приведення у відповідність персональної системи цінностей людини із базовими моральними цінностями військової служби.

Доктрина з військового лідерства в НГУ (2022) наполягає на тому, що військовий лідер «повинен досконало знати своїх підлеглих та впливати на них таким чином, щоб цінності НГУ, військова культура, етос воїна-гвардійця стали частиною їх світогляду» [7].

Формування свідомого ставлення військовиків до морально-етичних цінностей військової служби, приведення персональних цінностей військовиків у відповідність до цінностей військово-професійної моралі, – завдання, що було усвідомлене як нагальне через реалії розгортання бойових дій на теренах нашої країни. Було обґрунтоване необхідність етичної освіти як необхідної складової військового професіоналізму [8], для Збройних Сил України було запропоновано «створити та затвердити Програму ціннісного вишколу військовослужбовців... як обов'язкову до виконання в усіх підрозділах на території України» [9, с. 174].

Формування базових моральних цінностей військової служби – завдання не тільки силових структур. Системна робота по формуванню відповідних моральних цінностей та

якостей особистості – завдання військово-патріотичного виховання, яке на сьогодні усвідомлене українським суспільством як нагальна системна робота [10].

Сам зміст Військової присяги вибудовує струнку ієрархію цінностей, що утворюють моральне підґрунтя військової служби.

1. Патріотизм. Вища цінність військової служби – це Батьківщина, рідна країна та її народ. Обітниця завжди бути вірним і відданим Українському народові, «обороняти Україну, захищати її суверенітет, територіальну цілісність і недоторканність» [4] утворюють зміст патріотизму як вищої моральної цінності та морального принципу військової служби.

2. Відповідальність. Друга не менш значуща в ієрархії моральних цінностей військової служби, яка уможлиблює реалізацію патріотизму як цінності й принципу. Беручи на себе обов'язки, прописані Військовою присягою, людина одночасно бере на себе відповідальність за виконання цих обов'язків. При цьому патріотизм виступає як мета і відповідно має статус самоцінності, а відповідальність постає як інструмент, засіб досягнення цієї мети.

3. Гуманізм. Військовий як людина, що виконує професійний обов'язок зі зброєю у руках, захищає людину, її життя, здоров'я, честь й гідність як вищу соціальну цінність. У тексті Військової присяги це зафіксовано як обітниця «неухильно додержуватися Конституції України та законів України» [4]. Гуманізм є одночасно і однією з вищих в ієрархії моральних цінностей військової служби, і моральним принципом, що розкриває свою особливу значущість за умов ведення збройної боротьби, та закріплюється етикою збройної боротьби та Міжнародним гуманітарним правом як домінуючий у зоні ведення бойових дій.

4. Законність, правопорядок. Обітниця «неухильно додержуватися Конституції України та законів України» [4] наголошує на цінності Закону й Порядку як вищих, фундуємих військової справу. Законність та правопорядок постають і як сенсоутворюючі моральні принципи, і як вищі моральні цінності військової служби. Вони уособлюють уявлення про Добро і Зло, закріплені у правовому полі. Моральний сенс законності та правопорядку розкривається ще й у тому, що людина зі зброєю в руках, наділена владою, порушуючи закон, сама перетворюється на злочинця та одночасно підриває довіру суспільства до силових структур.

Всі інші цінності військової служби, – честь, гідність, мужність, стійкість, дружба, товарицькість тощо, – кожен військовик може вибудовувати у відповідності до персональних уявлень про їхню значущість. А от надана Військовою присягою система базових моральних цінностей має бути обов'язковою, домінуючою, утворюючи вищі шаблони персональних ціннісних ієрархій.

Висновки. Радянська ідеологія, надаючи усім преференції державі/владі, військовику відводила місце «людини-функції», яка априорі «належить державі». Відповідно, про особистісний час, особистісний простір, в цілому, приватне життя, не йшлося. «Людина-функція» була завжди «зобов'язаною», «винною». Про взаємну відповідальність людини й держави, держави перед людиною, взагалі, не йшлося. Персональний вимір військової справи, вимір існування «людини-на-війні» залишалися поза уваги.

Використана авторами пропонованого дослідження оптика екзистенціалізму дозволила у розгляд Військової присяги та військового обов'язку привнести вимір персонального проживання, персонального досвіду, свободи вибору та відповідальності за зроблений вибір. Проведений аналіз Військової присяги та військового обов'язку у єдності морально-етичного та естетичного вимірів дозволив, з одного боку, виявити їхні персонально значущі сенси/змісти, а з іншого, – відкриває широкі можливості оптимізації роботи з військовослужбовцями у військових частинах та підрозділах за умов ведення широкомасштабних воєнних дій на теренах України.

Список використаної літератури

1. Малахов В. Етика: Курс лекцій. Навч. посібник. / 5-те вид. К.: Либідь, 2004. 360 с.
2. Забезпечення професіоналізму і доброчесності у Міністерстві оборони України. Аналіз ситуації. Осло, Норвегія: Центр зі зниження ризиків корупції в оборонному секторі, 2016. URL: <https://cids.no/wp-content/uploads/pdf/Sept-2016-Ukraine-Ensuring-professionalism-report-final-ukrkyrillisk.pdf>
3. Севрук І., Соколовська Ю. Відповідальність військових: пошук шляхів практичної реалізації у смисловому полі українських реалій. *Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії*. 2020. № 33. С. 62–70.
4. Про Статут внутрішньої служби Збройних сил України. Закон України. Редакція від 21.03.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/548-14#Text>
5. Філософський енциклопедичний словник. К.: «Абрис», 2002. 742 с.
6. Про військовий обов'язок і військову службу : Закон України від 25.03.1992–р. № 2233-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#Text>
7. Доктрина з військового лідерства в Національній гвардії України. URL: <https://ngu.gov.ua/wp-content/uploads/2022/12/vkp-1-00.01-doktryna-z-vijskovogo-liderstva-v-ngu.pdf>
8. Sevruk I., Sokolovska Y., Chuprinova N., & Pylypenko V. Ethical Education of the Military: NATO Experience and Ukrainian Practice. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*. 2021. 13(1), 324-348. DOI: <https://doi.org/10.18662/rrem/13.1/375>
9. Курись В.З. Реалізація ціннісного вишколу військовослужбовця в умовах загрози національній безпеці України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2017. Серія Право. Випуск 44. Том 2. С. 173–176.
10. Стратегія національно-патріотичного виховання на 2020–2025 pp., (2019). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286/2019#Text>

THE OATH OF ENLISTMENT AND MILITARY DUTY: MORAL-ETHICAL AND AESTHETIC DIMENSIONS IN THE CONTEXT OF MODERN CHALLENGES

Iryna Sevruk, Yuliia Sokolovska, Natalia Chuprynova

*National Academy of the National Guard of Ukraine,
Humanitarian Faculty, Department of Social and Humanitarian Subjects
Zakhysnykiv Ukrainy square, 3, 61000, Kharkiv, Ukraine*

The purpose of the study is to analyse the moral, ethical and aesthetic dimensions of the Oath of Enlistment and military duty through the lens of existentialism and to determine the personally significant dimensions of the axiological content of the Oath of Enlistment and military duty in the context of modern challenges.

The methodological background of the research is an interdisciplinary, concrete-historical and systemic approach. The optics of existentialism are applied, and this allows overcoming the constraints imposed by the Soviet scientific-theoretical tradition. Thus we consider the Oath of Enlistment and military duty through the introduction of the dimension of personal residence, personal experience, freedom of choice and responsibility for the choice made. During the research, the authors used the methods of philosophical reflection, analysis, synthesis, document analysis, and observation. The context of this study is the hostilities on the territory of Ukraine, in particular, the full-scale invasion that was launched in 2022.

From the short review above, the peculiar findings are as follows: 1. The personally significant meanings of the Oath of Enlistment and military duty in the context of modern challenges have been revealed. 2. The moral-ethical and aesthetic dimensions of the Oath of Enlistment and military duty were analysed, the unity of which creates a synergistic effect; an analysis of the main components of the Oath of Enlistment ritual in the unity of moral-ethical and aesthetic was carried out. 3. The profound moral and ethical connection

between the Oath of Enlistment and military duty was revealed; the extreme importance of taking the Oath of Enlistment as an act of conscious free choice of a person was proven. 4. The hierarchy of the basic moral and ethical values of the military service fixed in the Oath of Enlistment was determined, and the personally significant content/meaning of these values was studied. 5. The need to bring the personal value system of a soldier in line with the basic values of the military service was substantiated.

The main perspective of the research is searching for optimal ways of socialization to military service by raising the awareness of the moral and ethical meaning of the Oath of Enlistment and military duty in applicants since it is extremely important taking into account the current challenges to the national security of Ukraine.

Key words: the Oath of Enlistment, military duty, basic values of military service, moral and ethical dimensions of the Oath of Enlistment and military duty, aesthetic dimensions of the Oath of Enlistment.